

1.8.2026

Valtakunnallinen yleislääketieteen professorien ohjeistus etätyöstä ja etävastaanotoista terveyskeskuskoulutusjaksoilla

Määritelmät

Etäpalveluilla tarkoitetaan tässä dokumentissa Lupa- ja valvontaviraston ohjeistuksen mukaan terveydenhuollossa sitä, että potilaan tutkiminen, diagnostiikka, tarkkailu, seuranta, hoitaminen, hoitoon liittyvät päätökset tai suositukset perustuvat esimerkiksi videon välityksellä verkossa tai älypuhelimella välitettyihin tietoihin ja dokumentteihin.

Etävastaanotolla tarkoitetaan tässä dokumentissa potilastyötä, jossa vastaanotto toteutetaan etäpalveluiden (kuten videopuhelu, puhelu ja chat) kautta.

Konsultoinnilla tarkoitetaan tässä dokumentissa tilannetta, jossa muu terveydenhuollon ammattilainen – kuten sairaanhoitaja, terveydenhoitaja, fysioterapeutti tai sosiaalityöntekijä – pyytää lääkäriltä asiantuntija-arviota, lääketieteellistä hoitopäätöstä tai toimenpidettä potilaan tilanteen selvittämiseksi tai hoidon edistämiseksi.

Etätyöllä tarkoitetaan tässä dokumentissa ansiotyötä, jota tehdään varsinaisen työpaikan ulkopuolella - esimerkiksi kotona tai matkustaessa - niin, että siitä on sovittu työnantajan kanssa. Etätyöhön liittyy yleensä tietotekniikan käyttö. Etätyö on työtä, jota voisi työn luonteen puolesta tehdä myös työpaikalla. Olennaista etätyölle ovat paikasta riippumattomat työjärjestelyt.

Perinteisellä vastaanotolla tässä tarkoitetaan fyysistä vastaanottoa ja siihen liittyviä ns. toimistotyötä sekä koulutukseen sisältyvää ohjausta ja toimipaikkakoulutusta. Sektoritoimipaikalla tarkoitetaan esim. kouluterveydenhuoltoa, neuvolaa, ikäihmisten kohdennettuja palveluja (kotihoito ja palveluasuminen) tai yleislääketieteen osastoa.

Taustaa

STM:n asetuksessa erikoislääkärikoulutuksesta ja yleislääketieteen erityiskoulutuksesta (56/2015, 55/2020) todetaan, että käytännön koulutus tulee suorittaa kouluttajan ohjaamana. Koulutusvaiheen lääkäreille on tärkeää turvata riittävä ja jatkuva kokeneemman lääkärin tuki potilasturvallisuuden varmistamiseksi. Kliininen osaaminen karttuu vähitellen haastattelemalla ja tutkimalla potilaita itse. Tässä lähipalveluna toteutetut eli fyysiset potilasvastaanotot ovat keskeisessä roolissa. Osaamisen karttumista tuetaan lisäksi nimetyn lähiohjaajan tai erikoislääkärikouluttajan antamalla ohjauksella.

Viime vuosina terveyskeskuksissa on otettu käyttöön uusia toimintamalleja, jossa lääkäreiden fyysiset potilaskontaktit ovat vähentyneet. Lääkärit toimivat muiden ammattilaisten konsultteina ja potilaita pyritään hoitamaan entistä useammin etävastaanottojen avulla. Mikäli koulutettavan työhön sisältyy etätyötä ja/tai etävastaanottotyötä, lähiohjaajan tai erikoislääkärikouluttajan tuki siihen on varmistettava. Tämän ohjeen tavoitteena on turvata riittävä tuki ja ohjaus koulutusvaiheen lääkäreille.

Ohjeet

Huom! Etävastaanottotyötä, joka kohdentuu oman terveysaseman ulkopuoliseen väestöön ei hyväksytä osaksi yleislääketieteen erikoislääkärikoulutusta, kaikkien erikoisalojen pakollista 9 kk terveyskeskuskoulutusta, YEK-vaiheen 9 kk terveyskeskuskoulutusta eikä yleislääketieteen erikoislääkärikoulutuksen koejakson koulutusta.

Yleislääketieteen erityiskoulutus (YEK), erikoislääkärikoulutuksen 9 kk terveyskeskuskoulutusjakso ja yleislääketieteen erikoislääkärikoulutuksen koejakso

Sovitusta työajasta vähintään 80 % on potilaiden perinteisiä vastaanottoja tai sektorityöohjeistuksessa tarkoitettua sektorityötä ja korkeintaan 20 % etävastaanottotyötä tai konsultointia. Suositus on, että työ tehdään kokonaisuudessaan fyysisesti terveyskeskuksessa tai sektoritoimipaikassa.

Eryistapauksissa koulutettava lääkäri voi halutessaan tehdä 10–20 % työajastaan etätyönä, mutta vain jos ohjaus ja konsultaatiomahdollisuus on huolella varmistettu.

Yleislääketieteen erikoislääkärikoulutus

Sovitusta työajasta vähintään 60 % on potilaiden perinteisiä vastaanottoja tai sektorityöohjeistuksessa tarkoitettua sektorityötä ja vähintään 80 % sovitusta työajasta tapahtuu fyysisesti terveyskeskuksessa tai sektoritoimipaikassa. Erikoistuva voi halutessaan tehdä 20 % työajastaan etätyönä, kun ohjaus ja konsultaatiomahdollisuus on varmistettu. Korkeintaan 40 % voi olla muuta kuin perinteistä vastaanottopainotteista työtä, esim. etävastaanottotyötä ja konsultointia.

Lupa- ja valvontaviraston ohjeet etäpalveluista sosiaali- ja terveydenhuollossa:

<https://lvv.fi/sosiaali-ja-terveydenhuolto/etapalvelut>